

BUDAPESTI KIR. ÜGYÉSZSÉG
1937 OKT. 29.
ÁTVETTE

3, 30

Budapest, 1937

Teljes heti rádióműsor

88. évfolyam 246. szám

Péntek, október 29

ELŐFIZETÉSI ARAK
Egy óra 4.- pengő
Negyedévre 10.80 pengő
Félévre 21.60 pengő
Egyes szám ára
Budapesten, vidéken és a pályaudvarokon 16 fillér
Ünnepnapokon 24 fillér
Vasárnap 32 fillér

PESTI NAPLÓ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
VII. ker., Rákóczi út 54.
Telefon 1-455-89-től 50-ig, 1-464-19-től 17-ig (sorozat)
Jegypénztár, hirdetési-, előfizetési-, utazási- és könyvosztály
VII., Erzsébet körút 18-20.
Szerkesztőség Bécsben L. Kohlmarkt 7.

Szent-Györgyi professzor orvosi Nobel-díjat kapott

A „Miatyánk gazdaságpolitikája“

Irta: BUD JÁNOS

A »Miatyánk gazdaságpolitikája« fogalom nem tölem ered. Szerzője a legnagyobb német agrárpolitikus: Ruhlend Gusztáv. Ilyen című munkájában meggyőző erővel szállott síkra amellett, hogy a német nemzetnek kenyérrrel és a legszükségesebb élelemmel való ellátása a saját rögeből származzék. Előre érzékelt a bekövetkező idöket. Így lett a jelen német agrárpolitikának igazi apostola. Összhangban van vele Areboe, a másik nagy agrárpolitikus. Nem győzi eléggé hangsúlyozni, hogy Németország földje százmillió embert eltarthat. Feltételt csak egyet szabott meg, hogy negyvenmillió léleknek a falun kell élni. Felfogásában bizonyára túloptimisztikus, de belöle táplálkozik a reagrarizálásnak most megindult nagy folyamata.

Az élet minden változatában eredményt csak eszményekkel lehet elérni. Bennök van a lendület és a hajtóerő. Kétségtelen, hogy a »Miatyánk gazdaságpolitikájában« van túlzás, de mint célkitűzés hatalmas. A népesség fejlődése, a gazdasági erők, a termelés és fogyasztás nem egyenletes ritmusa ellenáll a teljes megvalósulásnak. Az tény viszont, hogy a mezőgazdaság igazi nagy fejlődése az általa hirdetett alapelveken keresztül lesz elérhető. A »Miatyánk gazdaságpolitikája« eszmei tartalmában van az erő. Szoros organikus egységbe foglalja a rögöt és az embert, avagy helyesebben a földet és a munkát. Így lesz a föld a társadalom nemzeti elemévé.

A »Miatyánk gazdaságpolitikája«, amely tegnap még elvont jelszó, ma valóság. Minden nemzet keres valamely formát a megvalósítására. A mezőgazdaságot a múltban elhanyagoló népek épúgy odaállanak a föld megbecsülöi közé, mint azok a nemzetek, amelyeknek sorsa teljesen hozzá van tapadva a földhöz. Cél a túlfutótt industrializmussal szemben a falu megerősítésével visszaállítani a társadalom egészséges egyensúlyát. A gondolatot erősen szítja az élelmezésben és nyersanyagokban való függetlenülési törekvés. De merném állítani, hogy a nagy gazdasági egységek eszménye szintén ebből az eszmekörből táplálkozik. Ez a politika érlelte ki a »Lebensraum« egyre élesebbé váló fogalmát. Népeségi feleslegben bővelkedő államok ez alapon követelik — nem indokolatlanul — a nép megélhetését biztosító területet. A gyarmati kérdés így tódul előtérbe. Kérdem ugyanakkor, van-e nemzet, amely több joggal követel a maga számára »Lebensraum«-ot, mint mi? Amellett a mi életterület követelésünk nem nyugszik hatalmi törekvéseken, sem presztizskérdéseken. Tamasza és érve az ezeréves történelem és a belöle kiáradó igazság. Megoldása a béke szilárd útja és Európa nyugalmanak visszaadása.

A »Miatyánk gazdaságpolitikája« sohasem volt annyira életszükségletünk, mint a jelenlegi gondterhes idökben. Ennek a politikának megvannak azonban a kérlelhetetlen törvényei. Sok odaadást, nagy elhatározást igényel és kizáróan a nemzet lelkeből és szelleméből fakadhat. Óva int attól, hogy odaadjuk magunkat hiú illúzióknak. Tragikus korszakaink jobbra ebben találják forrásukat. Legyünk résen tehát a szíri-

hangokkal szemben, amelyek könnyen lehetnek a bukásnak előretolt szellemei.

A »Miatyánk gazdaságpolitikája« nem türi az örök kételyt. Nem hirtelen fellángolást kíván, amelyet nyomban követ a reményvesztett össze-rokadás. Ellenáll a csábító látszatnak, mert nem a pillanatnak él, hanem verejtékkal munkálja ki a jövőt. Nem ismeri a felszínességet, hisz ismerve a dolgok mélyére hatolás. Fegyvere tisztá; az áldozatkész, az akadályokkal megküzdési tudó; kitartó és odaadó munka.

A mindennapi kenyér örök kérdése nálunk nem azonos az élelmezés szabadságával, ami annyira izgatja az ipari államokat. Hála Istennek a magyar föld sok nemzedéken át hosszú időre biztosítja ezt. Sokkal nagyobb feladat vár a »Miatyánk gazdaságpolitikájára«; az optimális népszámot lehetővé tenni egyre javuló életszínvonalal. Olyan világban élünk, amely számokban gondolkodik és ezek hatása alatt cselekszik. Elfogadott tétel, hogy 100 hektár művelés alatt álló területnek 35—45 lélek a mezőgazdaságon belül az eltartó ereje. Nálunk 72 lélek ez az arányszám. Vagyis agrárnépességünk kezd erősen sűrűsödni. Nem tudnék azokkal tartani, akik ennek az arányuk csökkentését tűznék ki célul. Ellenkezőleg még emelni kell, de nem az agrárnépesség életviszonyainak megrontásával, hanem ellenkezőleg megjavításával.

Kétségtelen, hogy oly ponton vagyunk, amely gondolkodóba ejt. Érdekes, hogy ép a kimondott agrárállamok látják legjobban a veszélyt. Nem sírálnak, hanem cselekszenek. Az ipari államok autarchikus irányával szemben nem követik az ölbetett kéz politikáját, hanem elébevágnak az idöknek. Ezzel magyarázható meg elsősorban a tengerentúli, de jórészt az európai államoknak is céltudatos iparfejlesztése. Tudatlanságunk, avagy ami még rosszabb, a félműveltség határát súroló felületességünk tud iparelles hangulatot teremteni. A »Miatyánk gazdaságpolitikája« világosan jelöli meg az utat, amelyen haladni kell. Amikor elsődleges célul tűzi ki az agrárnépesség életszínvonalának, ebből folyólag vásárlóerejének az emelését, ugyanakkor parancsoló szükségessé teszi ép az agrártársadalom érdekében a nemzet célkitűzéseivel egybeolvadó iparosodást. Túl vagyunk azokon az idökön ép ez okból, hogy az ipari fejlődés a véletleneken épüljön fel. Tervszerűség kell hozzá, mely a nemzetgondolatot keresztül egységbe forrassa a társadalmi és gazdasági erőket.

A világháború felidézte helyzet megtanította a nemzeteket, hogy megbecsüljék a mindennapi kenyeret adó földet. Itt jutott eszembe a Népszövetségnek egyik 1927-ben közzétett memoranduma. Ennek az emlékiratnak egyik tétele, hogy »a mezőgazdaság« lesz az emberiségre nézve mindig az az ősforrás, amely megmenti őt a túlhajtott industrializmusból eredhető összeomlástól. Aranyba kellene vésni ezt az igazságot, de kár, hogy a Népszövetség nem tudott époly bátor lenni a politikai élet síkján. Ha ugyanígy mert volna állást foglalni az igazságtalanságokkal szemben, rég megteremtette volna a most szinte

a kataklizma előtt álló Európa helyett, a közös munkában és sorsközösségben megbékélt Európát.

Nagy megpróbáltatásunkban szerencsénk, hogy a magyar föld tartalékjai kiaknázatlanok. Van-e szebb feladat, mint ezeket a rejtett erőket kihámozni. Nem mehetünk el közönyösen a föld népességeltartó ereje mellett. Nagy nemzetek megnyugodhatnak talán abban, hogy a kultúr-népeket lassan a mozdulatlan, avagy visszaeső népszám törvénye fogja jellemezni. Nekünk végetünk lenne ennek a törvényszerűségnek az érvényesülése. A földet és valamennyi gazdasági erőnkét alkalmassá kell tenni a népszám fokozására. A földet nem ok nélkül emlitem első helyen. Számolni kell ugyanis azzal, hogy iparunk nem fogja tudni az eddigi mértékben felszívni népfellegünket. Ugyanakkor a számban egyre sűrűsödő keresők életigénylése döngetni fogja az élet kapuit. Ha a föld népességeltartó erejét nem tudjuk megjavítani, ha nem leszünk képesek ezzel összhangban más foglalkozásokban felfejlődni, a szociális egyensúly meg fog bomlani. Ezért vallom azokkal szemben, kik a birtokpolitikát egyszerűen gazdasági kérdésnek minősítik, hogy ez elsősorban szociális kérdés. Ez volt a múltban, ez lesz a jövőben. El tudom képzelni, hogy ez okból a telepítés menetét meg kell gyorsítani. A telepítésen túlmenőleg a birtokpolitika kereteit ki kell szélesíteni. Ertem ez alatt, hogy nem mellékes, hogy a birtokfelaprózás mint megy végbe. Különösen fontosnak tartom, hogy oly pénzügyi megoldások szülessenek meg, amelyek összhangban vannak a nemzet nagy célkitűzéseivel. El kell kerülni a múlt hibáit. Nem születhetnek meg oly gazdasági egyedek, amelyek már magukban rejtik bukásuknak a csiráit. Az agrárhitelek ebből a szempontból szintén nélkülözhetlenné fognak tenni bizonyos elgondolásokat... Az egész kérdés komplexumára nézve különben a közeljövőben részletes tervvel jövök. Ugyancsak a kérdés kiélezett szociális és elsörendű gazdasági horderejénél fogva ismétlem meg az évekkel ezelőtt »Okos földbirtokpolitikát« című cikkemben kifejtett gondolatomat, hogy a nagy bérletek tekintélyes hányadban átalakíttassanak kisbérletekké. Egyetlen mód, hogy a törpe kisgazdák ezreit és ezreit egészségesse tegyük s a törekvő munkásság önállósulni vágyó részét átvezessük az önálló egzisztenciák sorába.

A másik nagy feladat, ami reánk vár, a meglévő földterületen keresztül — bármilyen nagy az ellentmondás — új földterületet nyerni. Lecsapolással és vízrendezéssel még mindig nyerhetünk egy-kétszázézer holdat. Söt valóra válhat a reményünk, hogy sikerülni fog egyszer ezt a jelen idök szellemében megoldani. A szikes területek már tragédiává nővik ki magukat. Egymillió holdat tudni ilyennek erősen aggasztó, különösen ha az elsziktelenedést terjedni látjuk. Az Eckhardt Tibor által Dévaványával kapcsolatban megindított akcióból az idök szava csendül ki. Ráeszmélünk majd arra, hogy volt annak indoka, amikor a Bethlen kormány a kérdés megoldását programba vette. Ha egyszerű volna a szíknak termővé tétele, akkor nem volna fogas kérdés. El lehetünk rá készülve, hogy sok fejtörést fog még okozni és sok tandíjat kell még fizetni, míg az igazi megoldáshoz eljutunk. De hozzá nem látni egyenesen bün. A tapasztalatok majd kiérlelődnek és komoly területeket állíthatunk a gazdasági és ezzel kapcsolatos népességi fejlődés útvonalaiba. Terv szülessék meg, amely az ország szíkeseit minőségük és átdolgozhatóságuk szempontjából osztályozza. A terv alapján a munkát ott kell megkezdeni, ahol legkisebb áldozattal